

מ ו י נ ה י י ר א ל
ח כ נ ס ה

ר.ט.

פ ר ו ט ו ק ו ל י מ ח ' 31 / 4
מיטיבת הוועדה לחינוך ותרבות, שנחקיימה ביום ד'
י' בטבת תשט"ו (2.2.55) בטעה 09.00

נוכחים:

- ס. פרטיץ - היו"ר
- ד. נצר
- ס. כפרית
- ר. צברי
- א. רזיאל-נאור
- א. כלפון
- י. סמילנסקי
- י. רוזנברג

מוזמנים:

- ד"ר אבידור - מנהל מסרד החינוך
- מר שריד - סגן " " "
- מר קצנלנבוגן - " " " "
- ד"ר זיו - " " " "
- מר בר-אור - היועצת המטפסית של מסרד החינוך
- גב' סטנר

סו-היום:

- א. סיום הדיון בענין הסטפנדיות
- ב. המסך הדיון בענין החינוך הערבי

היטיבה נפתחה בטעה 9.00

היו"ר ס. פרטיץ: אני פותחת את היטיבה.

ברצוננו היום לטמוע את תשובותיו של ד"ר אבידור בענין הסטפנדיות, כדי שנוכל היום לסכם סאלה זו.

(אח"כ דברי ד"ר אבידור)

ד"ר אבי צור:

אתחיל בהערות מספר, ואסיים בהצעה.

טן הדיון על שאלת הסטנדריות לילדי עדות המזרח והעולים החדשים, עלול היה להתקבל רושם של הפלייה ושל קיפוח. זולם ברצוני להביא בפניכם שני מספרים: מכספי הסטנדריות של הקרן המשותפת לומדים עתה בבתי-הספר קרוב ל-2100 תלמידים, חדשים וממשיכים מהשנה הקודמת. סכל הסטנדריות האחרות שמחלק משרד החינוך והתרבות נהנים כ-2500 תלמידים, וגם ביניהם יש ילדי עדות המזרח וילדי עולים.

בדרך כלל ברצוני לקבוע, כי גם אנו דואגים לילדי עולים ועדות המזרח ואנו סוברים שבענין זה אנו עומדים על המספר ואיננו זקוקים תמיד ללחץ של עסקנים מעדות המזרח או של דוברי ילדי העולים. אנו גם מפקפקים קצת בתועלת החינוכית של החסה פלאכותית של מספר ילדי עדות המזרח וילדי העולים, והעלתו על-ידי לחץ לחינוך על-יסודי. התוצאות החינוכיות של פעולה זו הן ממוקפות במקצת. מסור בטום פנים, על כל פנים בחוגי מחנכים, לקצור תמיד את ענין החינוך העל-יסודי עפ עבריינות. בארצות בהן קיים חינוך חינם על-יסודי, העבריינות בין הנוער גדולה יותר מאשר בישראל. בהפוך הוא - יתכן שאם יערכו מחקר יגיעו לידי מסקנה, שהכנסת ילדי עולים ועדות המזרח לבתי-ספר על-יסודיים עלולה לזמן מסויים להגדיל את העבריינות, כיון שאנו בעצם ידינו ובידיעה כורים תהום גדולה יותר בין ילדים והוריהם - מקור לכל מיני תקלות משפחתיות הגורמות לעתים לעבריינות יותר מאשר אי-ביקור בבתי-הספר. אולם לא על זה המדובר עתה, ולא הייתי רוצה להשיק פה מסקנות. ברור הדבר שיש לדאוג - ואנו דואגים - לחינוך במידה רבה יותר של ילדי העולים ועדות המזרח מאשר לאחרים.

מתוך בסיסנו בקרן המשותפת של שנה וחצי באנו לידי מסקנה אחת - לקראת השנה הבאה לא נטכים לועדים מנהלים ולטוענות משותפות, לא עם עסקנים, לא עם המוכנות היהודית. כשם שמשרד החינוך נאמן על הוצאה של 36 מיליון ל"י, כך יהיה נאמן גם על הוצאה של 150 מלף ל"י, למטרה זו או אחרת. אנו נמשיך לטמוע עצות, אבל נחליט בעצמנו, כפי שאנו עושים לגבי אלפי לירות אחרות.

אגב, טן השנה הבאה ואילך אנו גם מקווים שיהיה לנו קל יותר לערוך את הבחינות, באשר בסוף החדש הבא אנו בערוך סקר מבחן של מינסלגנציה וידיעה, בו יהיו גם פרטים על עדות, על מצב כלכלי ועד, של כל תלמידי כתות ח' בארץ.

ועתה לטיכום לגבי השנה הזאת. לא נוכל בשנה פנים לקבל על עצמנו לבחון את 1100 המקרים אשר הוזכרו כאן. אין כל אפשרות לכך, לא רק באשר הם כל כך מפוזרים, וזה גם ענין מסובך מבחינה טכנית, אלא שגם אי אפשר לערוך עתה אותה בחינה שערכו. אין טעם עכשיו להתמקן על ציונים של בית-הספר היסודי ואי אפשר גם להתמקן על הציונים שלהם בבתי הספר העל-יסודיים, כי הרטה של הציונים בבתי-הספר השונים היא טובה. אולם לפי הערכתנו ישנם עוד בודאי 200-300 מקרים שכל אלה הזקוקים וראויים לעזרה, ולהם אנו טוכנים להקציב מתקציבנו סכום של כ-10 אלפים ל"י. נבקש מהמוכנות היהודית סכום נוסף של 20 מלף ל"י, ובטכום של 30 מלף ל"י נשתמש להענקת סטיפנדיות ל-200-300 התלמידים האלה. אנו נמכט עצה באילו דרכים לגלותם ולהעניק להם אותן הסטיפנדיות.

היו"ר ר.ט. פרטיץ:

זו היתה הצעתי בישיבה האחרונה, על יסוד מספרים אשר היו בידי ואשר הבאתי לוועדה. עמיתי על העובדה ש-300 מתוך 1100 לא הגיעו לציון של 80; 450 לא ניגשו לבחינות ו-350 ממשיכים בלמודיהם בכתות י' ו-יב' - תעודותיהם משביעות רצון, אולם מצבם הכלכלי ירוד. 155 לומדים בבתי-ספר מקצועיים ו-235 בבתי-ספר תיכוניים. בלי להתחשב עם העובדה שילדים אלה הוסלו, הצעתי שמשרד החינוך

והסוכנות היהודית ימצאו את הדרך כדי להטמיעם בבתי-הספר ולהעניק להם סטפנדיות. גבי שטוח ומאורח שמשרד החינוך נכון לקבל דבר זה. נדמה לי כי בשלב הנוכחי מנו יכולים להתחמק בכך. גבי שטוח גם שנתקבלה החלטה השניה, שכל זה צריך להיעשות מבלי כל הטמעה מן הצד ולפי הדרך המקובלת. הדגה צריכה להתבטא בכך, שמה תבוא דרישה לשיפורים וכד', אבל לא על-ידי מתן הבטחות שום לכל מיני ילדים.

ד"ר אבידור: לא ציינתי כאן במילוי דרכים נבוקרס, אבל הייתי רוצה להוסיף כי יתכונסספר הסטפנדיות יהיה מטילי גדול יותר. בין 350 תלמידים ישנם 235 בכתות ט'-יב'. הוצעה, כמו בשנה שעברה, מנו הקצבו מתוך תקציב הסטפנדיות הרגיל סטפנדיות לתלמידים בכתות י'-יב', אשר מסווגים לא קבלו סטפנדיות בכתה ט' אשר הם תלמידים טובים ונזקקים, ובמדה שיישטרו תלמידים טובים רגילים ונזקקים - הם יקבלו.

ס. כשרית: מסגלתנו היתה שלא יוצאו ילדים מוכשרים מבתי-הספר מסתם מי-יכולתם הכלכלית להמשיך בלמודיהם. האם בעיניה זו תפתר?

ד"ר אבידור: לדעתי אין לתת התחייבות כזאת לגבי ילדים אלה, במסך שנה שנה ישנם מסווגים, ואם מינוי טועה גלפי ילדים מוכשרים הרגילים להמסכת למודיהם, היוצאים מבתי-הספר התיוכונים, לאו דוקא מבני עדות המזרח, וממשיכים בלמודיהם בדרכים שונות. על כן גבי חושב שאם ניתן קרוב ל-300 סטפנדיות חדשות וחלק יכלל גם בסטפנדיות שטבו מעניקים, הרי המקרים החיוניים ביותר יבואו על סיפוקם, אבל לא נוכל לדאוג לכולם.

היו"ר ש. פרסיץ: אנו מקבלי הסטפנדיות השנה יגיע לפי הסטפנדיות המוכנים בפני עד 28%. זוהי התקדמות גדולה ביותר במסך שנה, ואנו לא צריכים, בהתחשב עם הצרכים, להגזים בעניינים אלה.

י. סטילנסקי: יש מה שני חלקים: חלק הדין על שנת התקציב העומדת לבוטוחלק על שכנה של הוצאת ילדים מתוך התקציב הסופי. הצעתי היא שעל השאלה הראשונה לא נדון עתה, אלא כאשר נדון במסעף זה בתקציב, ונדון עתה רק בשאלה השנייה.

התשובה שתאר לפנינו ד"ר אבידור בסוף דבריו, על מסווג מקרים של עזיבת הלמודים, בוטרת דרשני ומחייבת שבעתים סקר השאלה. מנו חייבים לקבל את הפרטים על הילדים העוזבים את בתי-הספר התיוכונים תוך למודיהם - על מה ולמה. במידה שהבדיקה תעלה כי ילדים עוזבים את הלמודיהם מחוסר אפשרות כלכלית, הם צריכים להיות מקבלים הראשונים של הסטפנדיות. זה יהיה אמנם שירות טוב, אבל טוב.

היו"ר ש. פרסיץ: ברור שזה יהיה דבר חשוב מבחינה חנוכית וגם סוציאלית, אבל עלינו לדעת אם ניתן לנו לעשות את החיקון הזה מבניה וביה, ומה תוצאותיו.

מר שריד: חושבני שמי שפטר לקבל החלטה מה כוללת ומחייבת, שכל ילד אשר יוצא מסווג מה מבית-הספר, לא נתן לו לצאת. אז בעמוד בפני התקפה של הערטה וכד' שלא נוכל לעמוד בה.

יש לפתור את הבעיה מבחינה מעשית. אנו מעריכים שבכלל אין יותר מאשר 300 תלמידים העלולים להיות פורחקים סבתי-הפפר מטעמים כלכליים, ולזה אנו מוצאים עתה פתרון. נדמה לי שאין עתה צורך בוכוח מופשט, כי לפי מיטב ידיעתנו פעולה זו שלנו תפתור את הבעיה ולא יאמרו ילדים אשר לא תהיה להם ברירה אחרת בלא לעזוב את בתי-הספר מטעמים כלכליים. יחד עם זאת עלי להוסיף שהתחייבנו כרגע לפצות את הסכום של 10 אלפים ל"י, אולם עלינו לנהל עדיין סוף עם הסוכנות היהודית בקשר לפצות של 20 אלף ל"י, וגם זה לא פשוט ביותר.

ד"ר זינו:

חבר-הכנסת סמילנסקי דבר על תלמידים סוכסויים. אין זה סונח חד-משמעותי ואין הוא אובייקטיבי די צרכו. אפשר להגדיר אותו הגדרות טובות, ולא מעט מגדירים אותו בהתאם לסכומים העומדים לרשותנו. אם נקבע כסרון מבסולוסי, אני חושש שאלה אשר קבלו אולי לא היו צריכים לקבל.

דבר שני, בתרומתי מדברי חבר-הכנסת

סמילנסקי כי הוא לא ידע שיטתם תלמידים אשר בכתות אלמנריות עוזבים את לפודיהם. אינני רוצה לחרות דעה על קיפוח לכאן או לכאן, אבל גם מבין אלה אשר אינם נהנים מהקרן הזאת ישנם קשיים רבים ויש שהורים עושים את כל המאמצים ומוצאים את הכסף. לכן אינני רוצה הצדקה לקבוע, כי מצל הנהנים מהקרן הזאת במנע עזיבה בכל מחיר ומצל אחרים לא בעשה זאת. על כולם להיות שווים.

ר. צברי:

אינני מסכימה לדבריה של הגב' פרסיץ, בקשר ל"הבטחות שונות". לדעתי, חלה אחריות גם על כשרד החינוך והתרבות ויש לפעול כשהו כדי שהרמזיים והנזקקים יקבלו מספונריות. זהו הדבר המינימלי שיש לעשות. הילדים לא עברו את הבחינות שלא באשמתם, ומל להם לפבול.

ד"ר זינו:

אינני סבור שקבלת בקשה או שליחת בקשה קובעת התחייבות כלשהי לגבי המסרד. עלינו לערוך בדיקה, אולם לא יותר.

ר.ס.

א. כלפון: אני חולק על גישתו של ד"ר אבידור בדבריו היום, ואני תמה למוע את הנימה שהיתה בדבריו. זוהי גישה לגמרי בלתי ידידותית לגבי בעייה של עולים חדשים וכל חלק גדול מן הישוב.

היו"ר ר.ס. פרסיץ: אני מוחה נגד דבריך אלה.

א. כלפון: את יכולה למחות ואני אגיד זאת טוב ושוב.

היו"ר ר.ס. פרסיץ: אני מוחה נגד דבריך, ואפאל את הוועדה אם נתתי מקום להתפרצות כזאת מצדך. אני חייבת להגן על האנשין המסתפין אתנו מעולה, בטעה במאלימים את המסרד בפעולה עויינת או בנימה עויינת. דבר זה פוגע, ואני כיו"ר אינני יכולה להרשות זאת. אני דורשת ממך לקחת את דבריך בחזרה.

א. כלפון: לא אקח.

היו"ר ר.ס. פרסיץ: אם כך, אינני יכולה להרשות לך להמשיך בדבריך, ונביא את הדבר גם לוועדת הכנסת.

האם אני יכולה להבין מדברי מר טריד, שהצעתה של חברת-הכנסת צברי כלולה היתה בדברי ד"ר אבידור?

מר טריד: כן.

א. רזיאל-נאור: בדברי ד"ר אבידור היו שני חלקים. היתה בהם גישה מעטית כיצד לפתור את האלה ולמצוא את 300 הילדים הזקוקים והראויים לתמיכה, וחלק שני על מבנה הקרן הזאת ודרכי פעולתה. לדעתי, ישנה סתירה מסויימת בין דבריו על צורת העבודה לשנה הכאה, לבין מצבתו של מסרד החינוך לעודד גורמים צבוריים בטטחים טונים של עבודה חנוכית. דעתי היא שזאת גישה חיובית מאד, לעודד את הצבור לפעולות חנוכיות. יש לדעתי למצוא נוסח אחר, על עידוד הגורמים הצבוריים ושיתופס על-ידי מסרד החינוך בצורה מתאימה ונאותה, ומצד אני להסתדל למנוע אותם רגשי מרירות אשר אולי היו הרקע לדברים הקשים של חבר-הכנסת כלפון.

ס. כפרית: דעתי היא שבענין כה חשוב ומכריע, צריך המחליט להיות מסרד החינוך. אולם אין זה נוגד את דבריה של חברת הכנסת רזיאל-נאור על עידוד גורמים צבוריים. עצה, הדרכה וכד' יכולים להינתן על-ידי גורמים טונים, אבל הכרעה צריכה להיות בידי מסרד החינוך בלבד.

היו"ר ר.ס. פרסיץ: אני חולקת על כל העניין. נתחלקו 2500 סטפנדיות מהקרן הכללית, הנמצאת אך ורק בידי מסרד החינוך. גם מקרן זו קבלו ילדי עולים, לאו דוקא מעדות המזרח, אבל גם מעדות המזרח. שם אין מועצות צבוריות, דם אין עסקנים ובכל זאת נעשים הדברים בסדר ובכבוד, ואינני יודעת מה פסול מצאתם בדברי ד"ר אבידור.

ס. כפרית: ד"ר אבידור דבר כאן על העלאת נוער מעדות המזרח לרמה תרבותית גבוהה יותר ועל העובדה שזה יגדיל את הפער בין הבנים וההורים. אם כי נכון הדבר, הרי קשה להטלים עם העובדה שלא נעשה זאת, ואם כי עז רצוננו לשמור על הקשר המספחתי, הרי נהיה חייבים לעשות זאת.

ר.ט.

ד"ר אבידור: ראשית, תתי-הערות קצרות. א) בענין הגופים הצבוריים, הרי אני חוזר ואומר כי נקדם כבר עצה והורכה, אבל בכל ענין חלוקת הסטנדריות, באלות חנוכיות - אנו נקבע ובבצוע נעסוק אנו. ב) באלת הפער בין ההורים והילדים, הרי נגעתי בכעיה זו רק דרך אגב. אנו עומי ונעשה זאת, עם כל רצוננו לטמור על הקטר המספחתי, אבל אינני רוצה להרחיב עתה את הדבור. באלה זו.

דעתנו היא בין 200-300 תלמידים מבני עדות המזרח ועולים חדשים זקוקים וראויים לסטנדריות. מסום כך אנו מציעים תקציב של 10 אלפים ל"י מכספי משרד החינוך ונבקש 20 אלף ל"י מהסוכנות היהודית, על מנת למלא צורך זה. כיצד נגלה 300 ילדים אלה? דרכי טונות לכך - נבדוק את הסאלונים, נסאל את המנהלים ועוד. נחפש דרכי טונות על מנת שהעזרה תינתן לאלה הראויים לקבלה.

י. סמילנסקי: אני הכינתי ל"יט כאן סתי אפטריות לסיכום: אחת, הנוקבת בסכום מסויים מוגדר ומספר גדול, והשניה ככל תלמיד הנופל תחת הסוגים של הגדרה מסוימת, ייעה מאמץ שהוא לא יוצא. מצד שני ישנם כמה דברים שכולנו מסכימים להם וגם זאת צריך להדגיש. עלינו לדעת מטרים מדוייקים של העוזבים את הספר, ואת סיבות העזיבה. אני מציע המלצה מיוחדת על הסקר הזה לקראת השנה הבאה.

א ר להערותיו של ד"ר אבידור על העבריינות ועל האפקט הסוציולוגי של הטכלה של חוגים יודעים - הרי אינני רוצה עתה להכנס לעצם הכעיה, אבל ברצוני להזכיר כי ישנם דברים שסכסמדברים עליהם בקצור, יוצאים מזה עם מסקנות לא טובות, ונדמה לי שמה סקרה היום בישיבה עם חבר-הכנסת כלפון הוא פרו אי-הכנה כזאת, כדאי להמנע מהכללות קצרות על דברים מצריך להרחיב עליהם את הדבור.

היו"ר ט. פרטיץ: הסבות למה סקרה היום נעוצות בטח אחר לגמרי. במסכות כאלה בהן אנו עובדים, ועם האנשים שאנו עובדים, הרי יודעים אנו מה עלולים האנשים האלה לומר, ועל מה הם פוסחים טעה שהם מדברים בקצור, ואל לנו לחטור בהם בדברים שהם אינם עלולים כלל להעלות על דעתם.

היו תתי הצעות לסיכום, ואני חשבתי כי ההצעה הסניה חעלם בהחטב עם המציעות, כלומר ההצעה שאינה קובעת גבולות. דעתי היא שהיום, לגבי תקציב חולף של 1954/55, אין לנו עצה אחרת אלא לקבל את ההצעה הראשונה. איננו צריכים להטיל על המשרד דברים אשר אין ביכולתו לעשות, אבל בלי כלטפק שלקראת השנה הבאה ייערך סקר לא רק של האינסטלגנציה אלא גם של העזיבה וסבותיה. מתוך הנחות אלו, צריכה הוועדה, לדעתי, לקבל את ההצעות האלה ולאחרן.

נתקבלה הצעת היו"ר עם התוספות של חבר-הכנסת סמילנסקי, בהתנגדותו של חבר-הכנסת כלפון

א: כלפון: אני מציע להקציב סכום נוסף של 90 אלף ל"י להענקה מיוחדת ל סטפנדיות לילדי עולים ועדות המזרח, ושהסכום הזה יתחלק חלק כחלק - 45 אלף ל"י יתן משרד החינוך וסכום טווה תתן הסוכנות היהודית. הבדיקה תעשה על-ידי קבלת העודות מבתי הספר העממיים וציונים מבתי הספק התיכוניים.

הצעת חבר-הכנסת כלפון - לא נתקבלה

ב) המשיך הויון בענין החינוך הערבי

ד. זכרי:

ברצוני לדעת מהן הסבות לירידת מספר הכנות הערביות המנקרות בבית הספר. נוכחתי מהמספרים שקבלנו כי מספר ילדים גדול עובר לבתי הספר התיכוניים ומספר קטן לבתי הספר המקצועיים והחקלאיים. האם ישנה הכוונה לכיוון המקצועי והחקלאי? מדוע מספר זה מועט עבר את בחינות הבגרות, ומה הסבה לרמה הנמוכה של בתי הספר התיכוניים הערביים?

לא נאמר דבר על חינוך מבוגרים והייתי מבקשת לגמוע פרטים בטאלה זו.

ספרייה - ידוע לי שהיתה ספרייה עצומה ביפו. מדוע אינה מופעלת? מדוע אין מתפזרים את מינהל ההסברה בחינוך המבוגרים, האם הוצא התקציב למטרה זו ואם לאו - מדוע?

מר בר-אור:

יו"ר הוועדה טאלה, כמה ילדים ערבים ישנם וכמה מהם תלמידים. אין לנו סטטיסטיקה מדויקת, והלסכה המרכזית לסטטיסטיקה מסתמכת על מרשם התושבים לכרטיסי תזונה. החלוקה שם היא בין הגילאים 0 - 2; 2 - 12; 12 - 18. יכול אני לומר רק כי ישנם 54,718 גילאי 2-12 ו-22,570 גילאי 12-18. אולם סטטיסטיקה זו היא מלפני שנה. נוסף על כך היא מבוססת על סך-הכל של 168 אלף אוכלוסייה ערבית ואינה כוללת את הבידואים, ואילו עכשיו עלה המספר ל-192 אלף.

בנינים, נאמר כאן כי התושבים מתמרמרים נגד ההפליה בקבלת הלואות. ובכן, כשפנינו לרשויות המקומיות הערביות בענין זה, הרי רק מעט נענו לפנייה ולאלה - נתנו. מי שלא פנה - לא קבל. עכשיו פנתה לוד בטביל הקמת בית ספר לילדים הערביים והיא תקבל. על כלפנים, זוהי בעייה קשה ואנחנו אולי ננסה לפתור אותה כשם פעלנו בבעיות הפרברים היהודיים, היינו על-ידי הקמת קרן מיוחדת, שהבנינים יהיו רשומים על שם הממלה והיא תכיר אותם ובמסך הזמן או טיעברו לרשות המקומית, או לא.

מורים ומורות. זוהי השנה הראשונה בה גמרו ילדים ערביים את בית הספר התיכוני והשנה נגשו לבחינות 136. עם כל רצוננו הטוב, הרי עד השנה הזאת לא יכולנו לסעול מאומה, אולם עכשיו אנו מתחילים להתקדם. מספר הלומדים בשנה שעברה באוניברסיטה היה כ-20. השנה נרשמו כ-20 נוספים. עד עתה הפלו את התלמידים הערבים לטובה בקבלתם לאוניברסיטה, אולם מעתה יהיו התנאים שווים ליהודים ולערבים.

ספרי לימוד. אחד הדברים המקשים בענין זה הוא העובדה, שיסנו הבדל זה ניכר בין השפה הערבית המדוברת לבין זו הספרותית. בימי המנדט היתה התוצאה שילדים יכלו לקרוא יפה אולם לא הבינו דבר, וברצוננו היה לנסות את הדבר. רעיונו להכניס רפורמה מסויימת ולחבר ספרי לימוד לפחות לכיתות הראשונות שיהיה בהן גם מן השפה המדוברת, אולם היתה לכך הרגדות חזקה בחוגי הערבים. ניהלנו תעמולה בין המורים ונמצא מורה ערבי אשר חבר ספר קריאה ראיון ועתה גם סני המשתמש גם בשפה המדוברת. כפי שאמרתי היתה לכך התנגדות חזקה, אולם אנו עושים את כל המאמצים כדי להמשיך בזאת. חובר גם ספר חשבון. בטבע הצלחנו קצת יותר, ומורה יהודיה בייחוד עם מורה ערבי חברו ספר מאד מוצלח בסטח זה. קשה הרבה יותר לחבר ספר בהסטוריה, למשל. בתקופה האחרונה חבר הד"ר בן-זאב ספר קריאה לכיתות גבוהות יותר, אולם הקטנים עדיין מרובים. על כל פנים, אנו הולכים בדרך הנכונה.

ספריות וקוראים. ישנן מעט מאד ספריות ומעט מאד קוראים. נשארו רק ספרים מעטים מימי המנדט ולקנות ספרים חדשים קשה ביותר. אנו עושים את כל המאמצים, ונסינו אפילו להקבל חוראנים מיפאן, כי במלחמת העולם השנייה, כאשר היפנים כבשו את אינדונזיה, הם עשו

צלומים מהקוראן, אולם נענינו כי אין מוצאים את הצילומים. בחזרה
הכתיב הוא שונה במקצת מאשר במצרים, שזהו הכתיב המקובל בארצות
הערביות. אולם לא אמרנו נואט, ואנו עושים את כל המאמצים.

ציוד. אפשר לומר בכירור שהציוד
אין מספיק. אנו משתדלים לטפר את המצב, אבל בסופו של דבר אין זה
מתפקידנו, אלא מתפקיד המקומות. אולם בכל זאת משתפר המצב.

אסד לסיור הוועדה בבתי-הספר

הערביים, נעשה זאת ברצון רב.

היו"ר נ. פרסיץ: כשבוע הבא ביום ג' בבקר נשמע את המנחם החטובות
בענין החינוך הערבי. כן נשמע סקירה על
בתי הספר לנערים עובדים. ביום ג' אחה"צ נדון בסאלת הגדנ"ע ונמשיך
בדיון בענין נערים עובדים. ביום ד' נדון בחוק בן-אטר.

אני נועלת את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.